

Reactie COA (Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers)

Algemene vragen:

Hoeveel mensen verblijven er op dit moment in een noodopvanglocatie. Om hoeveel kinderen gaat het? En hoeveel daarvan zijn AMV?

Antwoord COA: Op peildatum 15 mei 2023 zaten in totaal 14.992 personen in de noodopvang. 11.756 volwassenen, 3.236 kinderen waarvan 1.298 amv.

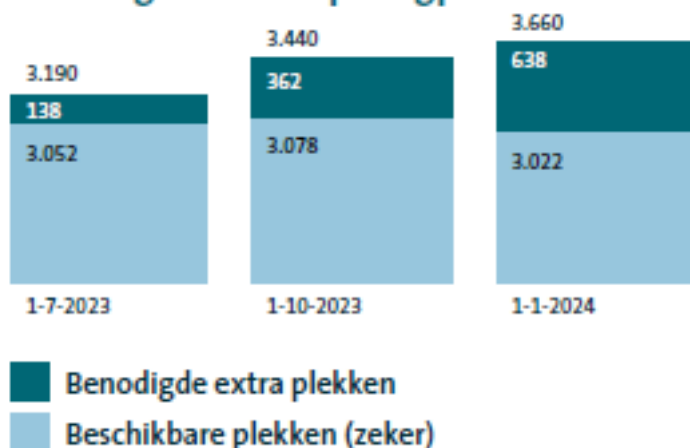
Hoeveel noodopvanglocaties zijn er nu, en hoeveel daarvan worden gebruikt om AMV'ers te huisvesten? & Hoeveel AMV verblijven in een noodopvanglocatie waar ook volwassenen worden opgevangen?

Antwoord COA: Op peildatum 17 mei 2023 had het COA 112 noodopvanglocaties. Op 25 locaties daarvan worden amv opgevangen. Van die 25 zijn er drie waar sprake is van zowel amv opvang, als ook opvang van volwassenen. Op die drie locaties zitten 158 amv'ers.

Hoeveel AMV verblijven in een noodopvanglocatie die voor 1 juli weer zal sluiten? & Hoeveel locaties / plekken zou het COA nodig hebben om AMV'ers conform de opvangrichtlijn te kunnen opvangen?

Antwoord COA: Zie onderstaand de prognose voor de rest van het jaar als het gaat om het aantal benodigde plekken (bedden) voor amv. Let wel: de benodigde capaciteit is altijd hoger dan het daadwerkelijk aantal jongeren dat het COA opvangt. Er moeten namelijk altijd bedden beschikbaar zijn om te kunnen verhuizen, pieken op te vangen, jongens en meisjes te kunnen scheiden, etc. Onderstaande cijfers betreft het aantal benodigde bedden volgens de laatst vastgestelde amv-prognose door het COA op basis van de MPP (mei 2023). Daarbij geldt wel dat in onderstaande cijfers geen onderscheid wordt gemaakt tussen reguliere opvang en noodopvang. Er zijn dus extra plekken nodig om de bij antwoord 1 genoemde amv in de noodopvang ook op te vangen in reguliere opvang.

Benodigde extra opvangplekken amv in 2023

Beschouwt het COA hotels als geschikte opvanglocaties voor jongeren?

Antwoord COA: Het COA ziet hotels niet als geschikte opvangplek, ze worden uitsluitend ingezet wanneer er geen enkel ander alternatief is en overlopen van de amv-opvang in Ter Apel dreigt. In de amv-opvang werkt het COA namelijk aan het versterken van competenties zodat de jongeren zelfstandig en zelfredzaam kunnen

worden. Maar in een hotel kunnen jongeren bijv. niet zelf koken, hun was doen en de nodige klusjes opknappen, waardoor ze deze vaardigheden niet kunnen ontwikkelen. Als het COA door gebrek aan capaciteit toch noodgedwongen een hotel moet gebruiken, zal in de selectie van het hotel gekeken worden naar de volgende criteria:

- *Wil het betreffende hotel meewerken aan opvang van amv;*
- *Heeft het hotel op het juiste moment de juiste capaciteit;*
- *Wil de gemeente waar het hotel zich bevindt meewerken;*
- *Kan de gemeente zorgdragen voor onderwijs? Hoe ver is het naar de dichtstbijzijnde ISK? Zijn er mogelijkheden om aan te sluiten bij sportclubs, scouting, jeugdwerkers, vrijwilligersorganisaties etc. om te kunnen bijdragen aan dagbesteding?*
- *Is er op betreffende locatie, binnen afzienbare tijd, een begeleidingsteam te formeren? Geografische spreiding is hierin relevant gezien de schaarste op het terrein van personeel.*
- *Een hotel voldoet nimmer aan de normen die het COA hanteert voor opvang van amv, dus het COA zal kijken in hoeverre concessies gedaan kunnen worden. In de schouw zal het COA daarom kijken naar criteria als veiligheid, verdrinkingsrisico's, recreatieruimtes, buitenruimte, mogelijkheid om de doelgroep te scheiden van reguliere gasten, catering, verkeersveiligheid, afstand tot voorzieningen, etc.*
- *De mate van geschiktheid van het hotel (maar dat geldt ook voor andere noodlocaties voor amv, zie ook het antwoord op vraag 7) is dus sterk afhankelijk van het hotel en de omgeving waar het hotel staat. Op basis van bovenstaande bevindingen wordt een afweging gemaakt op urgente nood. Bij een keuze tussen een stoel in Ter Apel of een minder optimale opvang in een hotel, heeft de laatste toch de voorkeur. Veiligheid van jongeren en medewerkers staat voorop.*

Hoe bepaalt COA welke noodopvanglocaties gebruikt zullen worden voor de opvang van AMV?

Antwoord COA: In aanvulling op het reeds gestelde in het antwoord op vraag 6, geldt hierbij de afweging:

- *Welke nood is het hoogst?*
- *Wat is de capaciteit van de noodopvang (amv wordt opgevangen in kleinschalige locaties)?*
- *Wat is de kwaliteit/veiligheid/ligging/bereikbaarheid van de noodopvang.*
- *Wat is er mogelijk v.w.b. doelgroepen binnen betreffende gemeente (wel/niet amv? daar speelt de mogelijkheid tot onderwijs vaak een rol in).*

De kern van onze publicaties over de noodopvang:

- In het hoger beroep van de Staat en COA vs. Vluchtelingenwerk, heeft het Hof geoordeeld dat kwetsbare asielzoekers, waaronder alleenstaande minderjarigen, alleen in noodopvanglocaties mogen worden geplaatst als die aan hun specifieke behoeften voldoen. Aan deze behoeften werd in de noodopvanglocaties die wij hebben bezocht niet voldaan. (Verderop in deze e-mail lichten we deze bevindingen uitgebreider toe.)
- COA maakt zich ook zorgen over deze situatie, en heeft bijvoorbeeld in december 2022 al nadrukkelijk aangegeven dat langjarige locaties noodzakelijk zijn. Het COA zoekt zelf ook zeer actief naar locaties. In het arrest van het Hof (in de zaak van Vluchtelingenwerk tegen de Staat en het COA) wordt ook gesteld dat het voor het

COA zeer moeilijk is om voldoende opvangplekken te komen, laat staan aan voldoende opvangplekken die aan alle kwaliteitseisen voldoen. Het Hof heeft in het arrest ook aangegeven dat van COA niet het onmogelijke kan worden gevraagd.

- We hebben heel veel COA-medewerkers gesproken die zich met hart en ziel inzetten om deze jongeren zo goed mogelijk op te vangen. Dit zullen wij ook nadrukkelijk vermelden in onze publicaties.
- Tegelijk geven COA-medewerkers, jongeren en maatschappelijke organisaties aan dat zij grote zorgen hebben over de jongeren in noodopvanglocaties, dat de situatie onhoudbaar is en dat jongeren ernstige schade oplopen. Direct ingrijpen om verdere schade te voorkomen is noodzakelijk.

Vraag: Verschillende deskundigen geven aan dat de situatie van AMV in de noodopvang niet kan worden opgelost zolang AMV in tijdelijke opvanglocaties geplaatst blijven worden. COA heeft zelf ook aangegeven dat langjarige locaties noodzakelijk zijn. M.b.t. het huisvesten van Oekraïense vluchtelingen is destijds een noodwet aangenomen waardoor gemeenten verplicht konden worden om Oekraïense vluchtelingen op te vangen. **Zou het voor COA helpend zijn als er m.b.t. tot AMV-locaties ook een noodwet wordt aangenomen? Of zijn er volgens COA andere mogelijkheden om de omstandigheden van minderjarigen in de noodopvang op korte termijn te verbeteren?**

Antwoord COA: Het COA is inderdaad sterke voorstander van stabiele langjarige locaties. Hier werken en pleiten we al jaren voor. Het COA hoopt in dat kader op spoedige invoering van de "spreidingswet" waarin de opvang van amv een nadrukkelijk onderdeel is. Aangezien deze wet echter nog behandeld moet worden in het parlement, zal het nog wel enige tijd duren voordat deze wet van kracht zal zijn. Tot die tijd roept het COA, net als de staatssecretaris van J&V, gemeenten telkens op om amv-locaties te (blijven) openen, juist voor lange duur.

Bovenstaande kern komt voor uit langdurig onderzoek. De meeste bevindingen zullen niet nieuw zijn voor het COA, aangezien meerdere kinderrechtenorganisaties, en ook de vier Inspecties brandbrieven hierover hebben gestuurd. Toch willen we ze in het kader van de zorgvuldigheid nogmaals aan COA voorleggen, en jullie de mogelijkheid geven om te reageren. Aanvullende vragen hebben we vetgedrukt aangegeven.

1. Minderjarige alleenstaande asielzoekers worden nog altijd op noodopvanglocaties geplaatst. Hoewel sommige locaties langer dan een half jaar openblijven, komt het ook veelvuldig voor dat jongeren slechts enkele weken of maanden op een locatie verblijven. Dit betekent dus dat jongeren veelvuldig moeten verhuizen.
2. We hebben diverse jongeren gesproken die lange tijd (bijvoorbeeld zeven maanden) niet naar school gaan en ook geen dagbesteding hebben. Dit was vooral het geval op de zeer tijdelijke locaties. Op locaties waar jongeren langer konden verblijven was soms wel een vorm van onderwijs geregeld, maar dit onderwijs voldoet niet aan de norm (bijvoorbeeld drie dagen per week).

Vraag: Welke pogingen heeft het COA ondernomen om dit te veranderen, en wat doet COA eraan om te zorgen dat de jongeren niet zonder enig doel hun dag doorbrengen?

Antwoord COA: De wettelijke verantwoordelijkheid om kinderen binnen drie maanden na aankomst in Nederland onderwijs aan te bieden ligt bij de gemeente. Helaas is nieuwkomersonderwijs al enige tijd in het hele land moeilijk in te regelen: met name het lerarentekort is ook op deze scholen groot. Dat geldt niet alleen voor kinderen die bij het COA verblijven, het is veel breder. Denk aan kinderen van arbeids- en kennismigranten, kinderen uit Oekraïne, nareizende asielkinderen, etc. Hierdoor lukt het niet om in elke gemeente waar jongeren van het COA verblijven dit onderwijs op

tijd te organiseren. Dit heeft ook merkbaar effect op de opvang van amv. Op locaties waar geen onderwijs kan worden aangeboden is er extra aandacht voor dagbesteding van de jongeren, het verschilt per locatie hoe daar invulling aan wordt gegeven. Dat geldt ook voor amv-locaties waar geen onderwijs kan worden aangeboden. Zo wordt er contact gezocht met sportclubs en welzijnsorganisaties in de omgeving en is er samenwerking met vrijwilligers. Denk bijvoorbeeld aan het aanbieden van Nederlandse les op locaties, organiseren van creatieve activiteiten of sportles op locatie.

Er vinden vanzelfsprekend gesprekken plaats tussen OCW, COA, LOWAN, PO-raad en de onderwijsinspectie om deze ontwikkelingen te bespreken en actie te nemen waar nodig en mogelijk. Het COA heeft in dat kader o.a. in samenwerking met OCW, LOWAN, en de Onderwijsinspectie een infosheet voor gemeenten ontwikkeld over nieuwkomersonderwijs. OCW heeft deze vernieuwde infosheet voor gemeenten gepubliceerd op de [site van de Rijksoverheid](#). De infosheet is vooral bedoeld om gemeenten die nog geen ervaring hebben met het inrichten van onderwijs voor asielzoekerskinderen te voorzien van de nodige informatie.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) heeft regiocoördinatoren aangesteld. Zij vormen een brug tussen de gemeenten en onderwijsbesturen om te ondersteunen bij het organiseren van nieuwkomersonderwijs in de gemeente. Het heeft alle medewerkers via intranet en een nieuwsbericht ingelicht over de rol van deze regiocordinatoren en wat zij voor hen kunnen betekenen. Ten slotte heeft de minister van OCW aangekondigd bezig te zijn met een spoedwet voor het organiseren van nieuwkomersonderwijs die al op korte termijn van kracht moet worden.

Lowan (voor ondersteuning nieuwkomers in het onderwijs) geeft aan dat de plaatsing van ‘grote aantallen AMV’ (50-100) op 1 locatie, het onmogelijk maakt om onderwijs te organiseren - het is niet haalbaar om op een nieuwe plek in korte tijd meerdere nieuwe klassen op te zetten, en zeker niet voor de korte termijn. Zolang de opvang voor AMV op deze wijze georganiseerd is zal er voor hen geen onderwijs georganiseerd kunnen worden.

Vraag: Deelt het COA de visie dat het, zolang er geen locaties voor de langere termijn beschikbaar zijn, onmogelijk is om onderwijs voor de jongeren te organiseren?

Antwoord COA: Het COA betreurt ten zeerste dat niet voor alle amv binnen de drie maanden termijn onderwijs georganiseerd kan worden. Het COA kan zich ook voorstellen dat het in deze tijd op korte termijn organiseren van onderwijs voor groepen als 50 tot 100 leerlingen gemeenten voor enorme uitdagingen stelt. Helaas ziet het COA zich geconfronteerd met een groot aantal gemeenten dat om uiteenlopende redenen niet bereid is om opvanglocaties voor amv te openen, laat staan voor lange duur. Dat maakt dat het COA een tekort heeft aan opvangplekken voor jongeren en zeker structureel (voor lange duur). Zolang dit tekort er is zal het COA gebruik (moeten) maken van noodopvang. Dit is per definitie tijdelijk, maar verhoogt daarmee ook de druk op het organiseren van onderwijs.

Op sommige van deze locaties verbleven jongeren samen met volwassen bewoners. De jongeren gaven aan dat zij geen extra begeleiding kregen (zij werden niet anders behandeld dan de volwassenen).

Reactie COA: Onbekend is op welke locaties hier bedoeld wordt, dus voor een reactie hierop is nadere specifieke informatie nodig. Enkele amv-opvanglocaties bevinden zich inderdaad wel op een terrein waar ook volwassenen opgevangen worden, maar dan is de amv-opvang gescheiden van de volwassenopvang met ook aparte begeleiding.

Bij de bezoeken die wij aan noodopvanglocaties brachten, bleek dat de omgeving van noodopvanglocaties niet geschikt is voor jongeren; rondom verschillende hotels/opvanglocaties waar AMV zijn geplaatst, is in de directe omgeving (bijvoorbeeld op de parkeerplaats) sprake van drugshandel.

Vraag: Is het bekend bij COA dat op de parkeerplaatsen van verschillende noodopvanglocaties in drugs wordt gehandeld? Heeft het COA beleid om te zorgen dat de jongeren die op deze locaties worden gehuisvest hier niet mee in aanraking komen?

Antwoord COA: Het COA is altijd alert op dergelijke signalen en er zijn ook signalen bekend bij het COA dat er op parkeerplaatsen rondom locaties gehandeld zou worden in drugs. Dit is door het COA echter tot op heden niet zelf geconstateerd. Indien deze situatie speelt op locaties of dat signalen worden ontvangen, wordt er contact opgenomen met de politie om in de samenwerking met elkaar te kijken welke stappen we kunnen nemen om onze jongeren hiertegen te beschermen.

Om drugsgebruik bij jongeren te voorkomen is er voorlichtingsmateriaal en bij vermoedens van drugsgebruik worden de mentor en de voogd van Nidos betrokken om samen de meest passende vervolgstap voor de jongere te bepalen.

Indien er bij het COA signalen bekend zijn die wijzen op mensenhandel of uitbuiting, dan worden deze signalen gedeeld met de politie (AVIM) en KMar. Medewerkers krijgen trainingen aangeboden om signalen van mensenhandel en mensensmokkel te herkennen en om het gesprek aan te gaan met bewoners. Ook is er in principe op elke locatie een contactpersoon mensenhandel aanwezig. In verband met de grote groei, alle nieuwe locaties en nieuw personeel is dit echter niet direct op alle locaties ingeregeld.

AMV in noodopvanglocaties krijgen zware maatregelen opgelegd (zoals een *time out* / overplaatsing naar een andere locatie, voor incidenten waarbij dit -volgens medewerkers - pedagogisch niet verantwoord is. Medewerkers vertellen dat dit gebeurt omdat onervaren collega's niet weten hoe ze op een andere manier rust in de groep moeten bewaren. Het gaat bijvoorbeeld om schreeuwen tegen de jongeren of ze fixeren, om het op *time out* sturen van slachtoffers bij een vechtpartij, of het wegsturen van een jongere die een brandalarm laat afgaan. Medewerkers vertellen ons ook dat hierbij een rol dat de eigenaren van noodopvanglocaties niet gewend zijn om deze doelgroep te huisvesten (bijvoorbeeld hotelketens), en dus verwachten dat medewerkers met jongeren omgaan zoals zij met lastige hotelgasten omgaan: een gast die op het brandalarm drukt, die wordt uit het hotel gezet.

Vraag: Zijn er afspraken gemaakt tussen COA en noodopvanglocaties over de gedragsregels voor bewoners, en de maatregelen die getroffen worden als jongeren deze gedragsregels overtreden?

Antwoord COA: Op elke noodopvanglocatie voor amv zijn COA amv-medewerkers aan het werk. Op al deze locaties wordt gewerkt via dezelfde amv-methodiek, gelden er algemene huisregels en het maatregelenbeleid. Naast algemene huisregels worden er op amv-locaties vaak nog locatiespecifieke huisregels opgesteld, in samenspraak met de jongeren. Volgens de amv-methodiek wordt in eerste instantie altijd gekeken naar pedagogische maatregelen die passend zijn bij de jongere en het gedrag dat de jongere laat zien.

Een time-out is niet per definitie een maatregel voor een jongere die grensoverschrijdend gedrag heeft getoond. Wanneer het in het belang van de jongere wenselijk is of/en om de veiligheid en leefbaarheid van de amv-locatie te waarborgen kan een time-out ingezet worden; een tijdelijke overplaatsing naar een andere amv-locatie. Zodoende kunnen jongeren ook voor hun eigen rust of veiligheid op time-out

geplaatst worden, ook wanneer zij niet zelf grensoverschrijdend gedrag hebben laten zien.

In de afgelopen periode is het aantal amv-locaties en het aantal medewerkers enorm gegroeid. Het is enerzijds lastig om voldoende (gekwalificeerd) personeel te vinden, maar als ze er eenmaal zijn duurt het een tijd voordat iedere medewerker even goed is ingewerkt. Er wordt door het COA hard gewerkt om alle medewerkers zo goed mogelijk in te werken en te trainen. Desalniettemin komt het voor dat er zaken misgaan als gevolg van de grote druk en het relatief groot aantal nieuwe medewerkers. Daar zijn we extra alert op en als we dat constateren, nemen we uiteraard passende maatregelen.

Meerdere jongeren vertellen dat zij op *time out* niet te eten kregen. Zij vertellen dat ze dit hebben gemeld op de *time out*-locatie, maar dat de medewerkers daar aangaven dat ze eten moesten kopen van het geld op hun moneycard. Deze jongeren kwamen echter van locaties waar de maaltijden werden verzorgd, en hadden geen geld hiervoor op hun moneycard staan. Jongeren geven aan dat zij in sommige gevallen drie dagen niet gegeten hebben.

Vraag: Verschillende jongeren geven ook aan dat zij hiervan melding hebben gemaakt bij COA. Wat heeft het COA met deze meldingen gedaan? Worden jongeren op locaties waar zij maaltijden krijgen nu niet meer op *time out* geplaatst naar locaties waar dat niet het geval is? Of zijn er andere maatregelen genomen waardoor dit niet meer voorkomt? Zijn de jongeren die dit is overkomen gecompenseerd?

Antwoord COA: Deze situaties / casussen zijn niet bekend bij het COA. Het COA kan op basis van deze informatie bovendien ook geen uitspraken doen over deze casussen en zou meer details moeten ontvangen om dit signaal verder te kunnen onderzoeken. In algemene zin geldt dat jongeren vanzelfsprekend aan hun maaltijden moeten kunnen komen waar ze recht op hebben. Een situatie waarbij een jongere meerdere dagen niet gegeten heeft is uiteraard onacceptabel dus het COA ontvangt hier graag meer informatie over. Indien jongeren van een locatie waar eten in natura wordt verstrekt tijdelijk naar een locatie worden geplaatst waar eetgeld wordt verstrekt, wordt er naar een maatwerkoplossing gezocht. Soms in de vorm van een diepvriesmaaltijd, of door het eetgeld in cash te betalen.

We hebben van meer dan tien locaties meldingen ontvangen dat Arabische (Syrische, Jemenitische, Noord-Afrikaanse) jongeren worden voorgetrokken door jeugdbeschermers. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het verstrekken van extra eten, kleding of zelfs elektronica aan deze jongeren, het faciliteren van de Ramadan maar niet van de Eritrese vastentijd, het ongelijk verdelen van schoonmaakklussen (Arabische jongeren hoeven de wc niet schoon te maken) en om het enkel bestraffen van Eritrese jongeren als er een vechtpartij is tussen Eritrese en Arabische jongeren. Hierover zijn ook officiële klachten ingediend. Zowel jongeren als medewerkers geven aan dat jeugdbeschermers die als ZZP'ers worden ingehuurd hierbij een grote rol spelen. Zowel jongeren als medewerkers benoemen expliciet dat het gaat om ZZP'ers met een Arabische achtergrond.

De beloning voor ZZP'ers is zeer hoog vergeleken met het salaris van COA-medewerkers in vaste dienst. Zij krijgen een vergoeding van 55 euro per uur. Op verschillende locaties wordt aangegeven dat ZZP'ers elkaar aan baantjes helpen bij de noodopvanglocaties vanwege deze royale vergoeding.

Vraag: Op hoeveel AMV-locaties is melding gemaakt, of zijn klachten ingediend over de ongelijke behandeling van bewoners door medewerkers? Wat is er met deze klachten gedaan? Klopt het dat COA vanwege de grote vraag ook personeel aanneemt dat niet per se is geschoold voor dit werk?

Antwoord COA: Dergelijke signalen zijn het COA inderdaad bekend, er zijn klachten binnengekomen via de interne klachtenprocedure. Het COA heeft medewerkers hierop aangesproken en afspraken gemaakt over de omgangsvormen. Daar waar noodzakelijk zijn ook disciplinaire maatregelen getroffen en enkele medewerkers zijn niet langer meer werkzaam voor het COA. Meer in algemene zin geldt dat de schijn van voortrekken in ieder geval al gewekt kan worden als een medewerker in dezelfde taal als de jongere spreekt. De algemene voertaal op locaties is echter Nederlands, ook als de medewerker en de jongere dezelfde andere taal spreken. Om medewerkers onder andere hiervan bewust te maken volgen alle teams twee keer per jaar een integriteitstraining. Daarnaast wordt er gewerkt met intercultureel mediators die onder andere bewustwording hierover creëren binnen de teams. Op deze manier is er bij verschillende teams aandacht voor dit onderwerp. Het COA kent zelf bij de begeleiding van amv drie functies. Een amv medewerker die een SKJ-registratie heeft, een woonbegeleider amv die een social work achtergrond heeft en opvangmedewerkers. Dit laatste zijn medewerkers in dienst die niet beschikken over de juiste opleiding of deze nog aan het volgen zijn. Alle medewerkers mogen alleen werkzaamheden uitvoeren die passend zijn bij hun functie. Jeugdbeschermers zijn niet in dienst van het COA, maar van Nidos, zij gaan ook niet over de taken die in de vraagstelling/inleiding van de vraag genoemd worden.

Er zijn grote spanningen tussen Eritrese en Arabische jongeren, mede als gevolg van de omstandigheden in de noodopvanglocaties, en de ongelijke behandeling die zij ervaren. Op meerdere locaties zijn vechtpartijen tussen deze groepen uitgebroken.

Vraag: Herkent COA het beeld dat er in de noodopvanglocaties vaker vechtpartijen uitbreken tussen jongeren onderling? En dat jongeren zich extreem onveilig voelen op deze locaties? Heeft COA al deze vechtpartijen bij de Inspectie gemeld? Zo nee, waarom niet?

Antwoord COA: Ja, dat is een bekend signaal. Er zijn kaders voor het melden bij de Inspectie en die gelden op alle COA-locaties, ook de noodlocaties. Door de grote groei en veel nieuwe medewerkers op locaties (of dit nu nood- of reguliere amv-locaties zijn) komt het voor dat de medewerkers nog niet alle trainingen hebben gevolgd of alle processen en protocollen kennen. Uiteraard wordt hier in de teams en door de manager aandacht aan besteed.

Ook wanneer jongeren aangeven zich onveilig te voelen dient dit signaal opgepakt en serieus genomen te worden. Er wordt per locatie gekeken welke middelen inzetbaar zijn om (het gevoel van) veiligheid te vergroten. Denk hierbij aan weerbaarheidstrainingen, afspraken maken met de jongere over wat zijn veiligheid vergroot etc. Ook wordt op individueel niveau gekeken wat wenselijk is voor de jongere zelf en eventueel wordt met de voogd van Nidos gekeken of een overplaatsing naar een andere locatie een passendere optie is.

Medewerkers en jongeren geven aan dat er onvoldoende aandacht is voor het psychisch welzijn van de jongeren in noodopvanglocaties. Er zijn meerdere gevallen bij ons bekend waarin jongeren die hebben aangegeven dat zij suïcidaal zijn geen psychische hulp krijgen.

- Jongeren geven aan dat zij niet weten wie hun voogd is, of bij wie zij terecht kunnen met problemen of vragen. Ook vertellen zij dat ze op de vingers worden getikt als zij mensen buiten COA om hulp vragen. Medewerkers geven aan dat het, door de tijdelijkheid van de locaties, voor hen heel moeilijk is om psychische hulp voor jongeren te organiseren. Ook als zij denken dat dit noodzakelijk is.

- Het personeelsverloop op de locaties is zeer hoog. Dit heeft ook gevolgen voor de AMV'ers die er verblijven. Jeugdbeschermers vertrekken van de ene dag op de andere, waardoor er onvoldoende dossieroverdracht is. Medewerkers weten niet wat de voorgeschiedenis van jongeren is. Er zijn bij ons casussen bekend van jongeren die vier weken op hun kamer verbleven voordat dit gesignaleerd werd.

Vraag: Hoeveel suicide(pogingen) zijn door het COA geregistreerd op de noodopvanglocaties? Wat is het beleid van COA als een jongere op een noodopvanglocatie aangeeft dat hij of zij suïcidaal is, of als medewerkers hier vermoedens van hebben?

Antwoord COA: Het COA houdt geen cijfers bij van het aantal suicide(pogingen) onder amv. Indien een jongere aangeeft dat hij of zij suïcidaal is, zal een amv-medewerker met de jongere in gesprek gaan, net zoals bij andere zorgelijke signalen. Ook wordt de jeugdbeschermer van Nidos geïnformeerd. Er kan geschakeld worden met gezondheidszorg, de jongere kan besproken worden in het volgende reguliere multidisciplinair overleg van de locatie of er kan een individueel casuoverleg met betrokken partijen worden georganiseerd. Voor iedere amv-locatie is gezondheidszorg geregeld, dat is een basisvereiste om een locatie te kunnen openen. Daarnaast krijgen alle jongeren een mentor toegewezen. In lijn met de personele problematiek die is benoemd bij de beantwoording van vraag zes, heeft ook dit echter tijd nodig om overal ingeregeld te worden. Maar wel met het uiteindelijke doel te blijven borgen dat dat iedere jongere in beeld is en blijft.

Het moge duidelijk zijn dat veel COA-medewerkers zich grote zorgen maken over het welzijn van jongeren in de noodopvanglocaties. Dit is ook veelvuldig intern gemeld. Hierbij wordt ook gerapporteerd over misstanden zoals hierboven omschreven. Medewerkers geven echter aan dat er niks met hun meldingen wordt gedaan.

Vraag: Klopt het dat in de contracten van medewerkers een zwijgclausule is opgenomen? Waarom is dat?

Klopt het dat medewerkers zijn ontslagen, of dat contracten niet zijn verlengd, nadat zij misstanden hebben aangekaart?

Antwoord COA: Het beschermen van persoonsgegevens en gevoelige bedrijfsinformatie is één van de uitgangspunten van het integriteitsbeleid van het COA. Werken bij het COA is werken met gevoelige gegevens. De geheimhoudingsverklaring die medewerkers van het COA tekenen ziet toe op de informatie die als vertrouwelijk beschouwd wordt. Denk hierbij aan kennis over openen en sluiten locaties, persoonsinformatie van bewoners, etc.

Het gaat in de geheimhoudingsverklaring zeker niet over zaken die vallen onder ongewenste omgangsvormen en integriteitsschendingen. In de gedragscode van het COA is opgenomen dat van medewerkers wordt verwacht dat je er iets mee doet als je vermoedt dat er iets mis is. De interne meldstructuur is daarvoor de eerst geëigende tool om vermoedens van een misstand aan te kaarten. Dat kan via de hiërarchische lijn, al dan niet met behulp van het netwerk van vertrouwenspersonen, of direct bij het meldpunt integriteit. Ook kan een klacht ingediend worden bij de klachtencommissie (o.l.v. een externe voorzitter). Het extern melden van een misstand is uiteraard ook een optie. Dit is immers vastgelegd in wet en regelgeving (wet bescherming klokkenluiders). Het COA ontslaat geen medewerkers omdat zij misstanden aankaarten.

AMV'ers worden gekenmerkt als een kwetsbare doelgroep. Kwetsbare jongeren worden bovengemiddeld vaak slachtoffer van mensenhandel. Daarom heeft het COA op reguliere locaties een aandachtsfunctionaris mensenhandel, en gaf het COA signalen van mensenhandel

en mensensmokkel door aan het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel. AMV in de noodopvang zijn extra kwetsbaar - door het gebrek aan dagbesteding (en onderwijs), de onzekerheid over het verloop van hun asielprocedure, een hele lage financiële toelage (op locaties waar de maaltijden verzorgd worden), en het idee dat ze niet gezien en geholpen worden.

Vraag: Deskundigen en medewerkers uiten hun zorgen dat er - door het verloop van medewerkers, het gebrek aan ervaren medewerkers, het vele verhuizen van jongeren - gebrek is aan signalering en registratie van signalen van mensenhandel. Deelt het COA deze zorgen? En hoe verhouden deze zorgen zich tot de taak van COA om deze jongeren een veilige leefomgeving te bieden?

Antwoord COA: Graag eerst een kleine rectificatie van de inleidende tekst:

Het COA streeft ernaar om op iedere locatie (regulier dan wel noodopvang) minstens een contactpersoon (geen aandachtsfunctionaris) mensenhandel en mensensmokkel te hebben.

Het COA geeft signalen van mensenhandel en mensensmokkel door via een beveiligd meldformulier en op basis van convenantafspraken aan het NVIK (nationaal vreemdelingen informatie knooppunt) van de politie en het IKP (informatieknooppunt) van de Kmar. Dit is niet (meer) aan het EMM, vanwege de veranderde opdracht van het EMM.

Het COA (h)erkent dat amv zich in een kwetsbare positie bevinden om slachtoffer van uitbuiting te worden. De hoeveelheid aan nieuwe locaties en medewerkers zorgt bij het COA voor de uitdaging om op iedere locatie een contactpersoon mensenhandel aan te stellen en de medewerkers bewust en alert te laten zijn op signalen van mensenhandel, maar de inzet is daar wel op gericht. We proberen dit te ondervangen door ervaren medewerkers in te zetten op noodlocaties en om medewerkers te blijven trainen in het herkennen en melden van signalen van mensenhandel.

Het zorgen voor een veilige leefomgeving van de jongeren heeft onze hoogste prioriteit. Zorgen voor een veilige leefomgeving doen we door 24/7 begeleiding door COA-mentoren waardoor er nauw contact ontstaat tussen medewerkers en jongeren en er goed zicht is op zorgelijke signalen. Mocht er sprake zijn van signalen van mensenhandel, kan de jongere geplaagd worden in de beschermde opvang, waar de jongere uit het mogelijk onveilige netwerk wordt gehaald en waar er gewerkt wordt aan weerbaarheid en zelfredzaamheid. Binnen de beschermde opvang gelden beschermingsmaatregelen, die op basis van maatwerk ingezet worden bij de jongere, op basis van een individuele risico-inschatting.

In 2017 is - onder meer door de Adviescommissie Vreemdelingenzaken - geadviseerd dat COA voldoende buffercapaciteit moest hebben op het gebied van personeel en locaties. Dit Advies werd uitgebracht na de opvangcrisis in 2015, om een dergelijke crisis in de opvang te voorkomen. Toch werd besloten om de opvangcapaciteit drastisch te verminderen: in 2017 sloten 45 AZC's en werd van 19 bestaande locaties de opvangcapaciteit verminderd. Het aantal COA-medewerkers werd gehalveerd. Al in 2020 werd duidelijk dat een nieuwe opvangcrisis onvermijdelijk was.

Vraag: Wat heeft COA in 2017 en de daaropvolgende jaren gedaan om deze situatie aan te kaarten bij het Ministerie? Heeft het Ministerie hier gehoor aan gegeven?

Antwoord COA: Het COA bespreekt periodiek met haar opdrachtgever op dit gebied, het ministerie van Justitie en Veiligheid, wat de opgave is voor het COA. Denk aan hoeveel opvangplekken benodigd zijn, welke voorwaarden daarbij gelden en wat er nodig is om dit te kunnen realiseren/behouden. Hierbij geeft het COA al langere tijd aan dat een meer stabiele opvang en financiering wenselijk is, zodat de

opvangcapaciteit niet verminderd hoeft te worden als de instroom enige tijd lager is. Daarmee is altijd een minimum aantal plekken beschikbaar en van daaruit kan het COA werken aan een stabiele voorraad en opvang. Het COA is dan ook verheugd dat in de voorjaarsnota dat enkele weken geleden naar buiten kwam, het kabinet heeft besloten om tot een dergelijke financiering te komen voor 41.000 plekken (zie ook: <https://www.coa.nl/nl/nieuws/stabiele-financiering-coa-biedt-perspectief-voor-de-toekomst>). Dit is voor wat betreft het COA echt een doorbraak die de opvang in brede zin gaat helpen. Op dit moment worden overigens zo 'n 53.000 asielzoekers opgevangen. Ten slotte: Het COA maakt zich, net als veel partners als bijvoorbeeld Nidos, zorgen om deze groep kinderen en jongeren die in de amv-opvang zitten. Ze komen uit landen waar oorlog, vervolging, armoede of gebrek aan toekomstperspectief is. Deze alleenstaande jonge vluchtelingen hebben hun eigen vertrouwde omgeving moeten verlaten en ook tijdens hun reis maken ze soms schokkende ervaringen mee. Zij hebben rust, vertrouwen, bescherming en begeleiding nodig op een stabiele plek en dat is nu onvoldoende door onvoldoende locaties en bedden, telkens moeten openen en sluiten van locaties, verhuisbewegingen en wachtlijsten bij onderwijs en zorg. Het COA doet zijn uiterste best om aan deze jongeren de rust en opvang te kunnen bieden waar zij behoefte aan hebben, maar het is momenteel door diverse omstandigheden buitengewoon lastig, zo niet onmogelijk, om altijd en overal aan de kwalitatieve standaarden te kunnen voldoen die het COA voor deze opvang zelf hanteert. Toch zetten we ons hier iedere dag maximaal voor in en werken we er aan iedere locatie iedere dag weer een stuk beter te maken. Met kwaliteit in plek en begeleiding, met enthousiaste en toegewijde medewerkers en met de ruimte en mogelijkheden die de jongere nodig heeft om zichzelf te kunnen ontwikkelen voor een toekomst in Nederland of daarbuiten.